

ISBN: 978-975-2482-50-0

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 108

Araştırma / İnceleme

Editör

Dilara Yabul

Kapak

Harun Tan

Tashih

Cihan Aldık

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Ocak 2019
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Matsis Matbaa Hizmetleri

San. ve Tic. Ltd. Şti

Sertifika No: 40421

Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad.

No: 51 Sefaköy Küçükçekmece /

İstanbul - Tel: 212 624 21 11

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Şair ve Peygamber

Na't Geleneğinde Hz. Peygamber İmgesi

MURAT AK

KETEBE

Murat Ak

1980 yılında Konya'da doğdu. 1999 yılında Selçuklu Anadolu İmam Hatip Lisesi'nden, 2003 yılında Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 2005 yılında Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk İslam Edebiyatı Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak göreve başladı. 2009 yılında *Türk İslam Edebiyatında Aşere-i Mübeşşere* isimli teziyle yüksek lisansını, 2014 yılında *Na'tlerin Tasavvufî Temelleri ve Na't Mecmuaları (Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Bölümü 1210, 1211: Tenkidli Metin)* isimli teziyle doktorasını tamamladı. *Klasik Türk Şiirinde Aşere-i Mübeşşere ve Osmanlı'nın Son Döneminde Manzum Bir Nasihatnâme: Maksûd-ı Hasîhat* müellifin daha önce yayımlanan kitaplarıdır. Halen Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk İslam Edebiyatı Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak çalışmalarına devam etmektedir.

İçindekiler

Kısaltmalar	10
Önsöz	11
Giriş	
Dinî-Edebî Geleneğimizde Hz. Muhammed (s.a.v.).....	15
1. Hz. Peygamber'i (s.a.v.) Konu Edinen Edebî Türler.....	18
1.1. Na't.....	20
1.2. Sîre/Siyer	21
1.3. Mevlid	22
1.4. Mu'cizât-ı Nebî.....	23
1.5. Esmâ-i Nebî	24
1.6. Evsâf-ı Nebî.....	26
1.7. Şemâil.....	27
1.8. Hilye.....	28
1.9. Mi'râciye / Mi'râcnâme.....	29
1.10. Regâibiye.....	31
1.11. Gazavât-ı Nebî.....	32
1.12. Hicretnâme	33
1.13. Şefâatnâme.....	33
1.14. Fazîletnâme.....	34

1.15. Kırk Hadis, Yüz Hadis, Bin Hadis	35
1.16. Bi'setnâme.....	36
1.17. Delâil-i Nübüvvet.....	37
1.18. Neseb-i Şerîf	38
1.19. Vasiyet-i Nebî.....	39
1.20. Vefât-ı Nebî.....	39
1.21. Mukaddes Emânetler/Emânât-ı Mubâreke	41
2. Edebî Türler İçinde Na't	42
3. Dîvân-ı Nu'ût	50
3.1. Himmetzâde (Abdî) Dîvânı.....	50
3.2. Dîvân-ı Belâgat-Unvân-ı Nazîm.....	51
3.3. Bursalı İsmail Belîğ, Seb'a-i Seyyâre	52
3.4. Neccârzâde Rızâ Dîvânı.....	52
3.5. Dîvân-ı Nu'ût-ı Salâhî	53
3.6. Dîvân-ı Nu'ût-ı Fâik.....	54
3.7. Nazîf Dîvânı.....	54
3.8. Mehmed Fevzî Efendi, Et-Tevessülâtü'l-Fevziyye fi'n-Nu'ûti'n-Nebeviyye	55
3.9. Dîvânçe-i Tevfik (Kasâid-i Tevfik).....	55
4. Na't Yazma Geleneğinin Sebepleri.....	57
4.1. Hz. Peygamber (s.a.v.) Sevgisini Dile Getirme İsteği.....	58
4.2. Kutsal Bir Vazifenin İfası.....	59
4.3. Hz. Peygamber'den (s.a.v.) Şefaât Talebi	61
4.4. Hz. Peygamber'e (s.a.v.) Olan Bağlılığın İfadesi	62
4.5. Sözü Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Zikri ile Değer Kazanması.....	63
4.6. Edebî Eserin Tertip Hususiyeti.....	64
5. Na'tların Kaynakları.....	64

BİRİNCİ BÖLÜM

VARLIK

Âlemin Varlık Sebebi ve Varoluşun

Başlangıcı Olarak Hz. Muhammed (s.a.v.)	75
1. Hakikat-i Muhammedî/Nûr-ı Muhammedî.....	75
1.1. Nûr-ı Muhammedî ile İlişkilendirilen Ayetler.....	83
1.1.1. Mişkât - Misbâh/Fânûs - Lamba.....	84
1.1.2. Sirâc-i Münîr/Nûr Saçan Kandil.....	87
1.1.3. Allah'tan Gelen Bir Nûr.....	89
1.2. Nûr-ı Muhammedî ile İlişkilendirilen Hadisler.....	91
1.2.1. Allah'ın İlk Yaratığı Benim Nûrumdur.....	92
1.2.2. Âdem Ruh ile Beden Arasında İken Ben Peygamberdim.....	95
1.3. Varlığa Bir Açıklama Olarak Levlâk Hadisi.....	98
1.4. Varlığa Bir Açıklama Olarak Kenz-i Mahfî Hadisi.....	104
1.5. Nûr-ı Muhammedî ile İlgili Diğer Hususlar.....	110
1.5.1. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Gölgesinin Olmaması.....	110
1.5.2. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Evvel ve Âhir Olması.....	113
1.5.3. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Mucizâtı.....	116

İKİNCİ BÖLÜM

BİLGİ

Bütün Bilgilerin ve Hikmetlerin Kaynağı

Olarak Hz. Muhammed (s.a.v.)	121
1. Âlim, Ârif, Hâce ve Dâna Olarak Hz. Muhammed (s.a.v.).....	131
1.1. Âlim.....	131
1.2. Ârif.....	133

1.3. Hâce.....	134
1.4. Dânâ.....	135
2. Mahzen-i Genc, Maden ve Menba‘ Olarak Hz. Muhammed (s.a.v.)	136
2.1. Mahzen-i Genc	137
2.2. Ma‘den.....	137
2.3. Menba‘	138

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AHLAK

Ahlakın Nihâî Gayesi ve İnsan Nev‘inin

En Mükemmeli Olarak Hz. Muhammed (s.a.v.).....	143
1. İnsân-ı Kâmil Olarak Hz. Muhammed (s.a.v.).....	144
1.1. Hz. Muhammed’in (s.a.v.) Ahlakının Kemâli	151
1.1.1. İnsanların En Hayırlısı/ Yaratılmışların En Şereflişi	152
1.1.2. Ümmetin Emîn’i/Muhammed el-Emîn	155
1.1.3. Kemâlâtın Mecma‘ı/Âyîne-i Hudâ.....	157
1.2. Hz. Muhammed’in (s.a.v.) Varlığının Kemâli	159
1.2.1. Peygamberlik Halkasının Sonu/ Hâtemü’l-Enbiyâ	160
1.2.2. Yaratılmışların En Güzeli / Ahsen-i benî Âdem	164
2. Hz. Muhammed (s.a.v.) ve Seçilmişlik	172
2.1. İstifâ ve İctibâ	174
2.2. İhtiyâr ve Tafdîl.....	177

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

METİN TAHLİLLERİ

Klasik Dönem Na‘t Metinlerinden Örnekler ve Metin Tahlilleri	185
1. Niyâzî-i Mısırî - Na‘t.....	186

1.1. Şekil Özellikleri	187
1.2. Muhtevâ Özellikleri	187
1.3. Metnin Açıklaması	188
2. Sultan II. Bayezid - Na‘t	194
2.1. Şekil Özellikleri	195
2.2. Muhteva Özellikleri	196
2.3. Metnin Açıklaması	197
3. Şeref Hanım - Na‘t	203
3.1. Şekil Özellikleri	204
3.2. Muhteva Özellikleri	204
3.3. Metnin Açıklaması	204
Değerlendirme ve Sonuç	211
Bibliyografya	219
Dizin	233